

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

Leaving Certificate 2018

Marking Scheme

Polish

Higher Level

Note to teachers and students on the use of published marking schemes

Marking schemes published by the State Examinations Commission are not intended to be standalone documents. They are an essential resource for examiners who receive training in the correct interpretation and application of the scheme. This training involves, among other things, marking samples of student work and discussing the marks awarded, so as to clarify the correct application of the scheme. The work of examiners is subsequently monitored by Advising Examiners to ensure consistent and accurate application of the marking scheme. This process is overseen by the Chief Examiner, usually assisted by a Chief Advising Examiner. The Chief Examiner is the final authority regarding whether or not the marking scheme has been correctly applied to any piece of candidate work.

Marking schemes are working documents. While a draft marking scheme is prepared in advance of the examination, the scheme is not finalised until examiners have applied it to candidates' work and the feedback from all examiners has been collated and considered in light of the full range of responses of candidates, the overall level of difficulty of the examination and the need to maintain consistency in standards from year to year. This published document contains the finalised scheme, as it was applied to all candidates' work.

In the case of marking schemes that include model solutions or answers, it should be noted that these are not intended to be exhaustive. Variations and alternatives may also be acceptable. Examiners must consider all answers on their merits, and will have consulted with their Advising Examiners when in doubt.

Future Marking Schemes

Assumptions about future marking schemes on the basis of past schemes should be avoided. While the underlying assessment principles remain the same, the details of the marking of a particular type of question may change in the context of the contribution of that question to the overall examination in a given year. The Chief Examiner in any given year has the responsibility to determine how best to ensure the fair and accurate assessment of candidates' work and to ensure consistency in the standard of the assessment from year to year. Accordingly, aspects of the structure, detail and application of the marking scheme for a particular examination are subject to change from one year to the next without notice.

PL
MODEL ODPOWIEDZI I PUNKTACJA – 2018

Eksperci od współczesności, czyli czego uczą nas młodzi

Uwaga:

Przy przyznawaniu punktów w części II i III będą brane pod uwagę następujące elementy:

1. Przejrzystość celu – kandydat zrozumiał pytanie i wie, jak podejść do udzielenia odpowiedzi – 30%
2. Spójność wypowiedzi – kandydat dobiera właściwy materiał, korzystając z niego w uporządkowany i celowy sposób – 30%
3. Znajomość języka – kandydat wykazuje na tyle dobrą znajomość języka, by w sposób jasny i w miarę płynny przekazać treść – 30%
4. Zasady – gramatyka i ortografia – 10%

Część I (30/100)

Właściwa odpowiedź, wyrażona własnymi słowami, udzielona na podstawie tekstu

1. Wyjaśnij własnymi słowami znaczenie podkreślonych słów i wyrażeń w kontekście tekstu.

(5)

- a) z rozrzewnieniem (akapit 2)
- b) obcować z kimś (akapit 2)
- c) dorośli są zdumieni (akapit 6)
- d) tubylcy (akapit 6)
- e) niewymierne bogactwo (akapit 7)

1 pkt za każde słowo lub wyrażenie

- a) ze wzruszeniem, z czułością, z tkliwością, z sentymentem, itp.
- b) kontaktować się z kimś, spotykać się, stykać się, utrzymywać z kimś znajomość, itp.
- c) dorośli są zdziwieni, zaskoczeni, zaszokowani, zszokowani, skonfundowani, itp.
- d) ludzie miejscowi, tutejsi, rdzenni mieszkańcy jakiegoś terenu, np. miasta lub wsi; autochtoni, itp.
- e) niedające się określić co do wielkości, niezmierzone, niepoliczalne, ogromne bogactwo, itp.

2. Podaj pięć przykładów praktycznej współpracy międzypokoleniowej, o których jest mowa w artykule.

(5)

1 pkt za każdy przykład

- 1. wspinanie się po górach (akapit 2)
- 2. zajęcia z filozofii w liceum w Sopocie (akapit 3)
- 3. wypad na piwo (akapit 3)
- 4. imprezowe rejsy po Bałtyku (akapit 3)
- 5. odwiedzanie Dany przez młodzież po jej operacji (akapit 4)
- itp.

3. Odwołując się do treści tekstu, wyjaśnij, w jaki sposób zmieniła się kwestia nastawienia do wiedzy na przełomie wieku XX i XXI. Jakie były konsekwencje tych zmian? (5)

1 pkt za każdy element

- Autor nawiązuje do szkolnictwa w Polsce w XX wieku, kiedy to podstawę stanowiła nauka pamięciowa, a mniejszy nacisk kładziono na twórcze i logiczne myślenie. Chodziło o to, by do egzaminu nauczyć się na pamięć jak najwięcej faktów, po czym po egzaminie równie szybko je zapomnieć (tzw. zasada ZZZ – „zakuć, zdać, zapomnieć”). (akapit 6)

- Według autora wynikało to też częściowo z braku książek w polskich sklepach i trudnego do nich dostępu.

- Sytuacja zmieniła się, gdy na przełomie XX i XXI wieku pojawił się internet i wyszukiwarki, (co umożliwiło szybki dostęp do informacji), przez co zakuwanie przestało mieć sens. Najbardziej cenioną umiejętnością stało się za to szybkie wyszukiwanie i przetwarzanie informacji.

- itp.

4. „[...]Jak ludzie, którzy z racji wieku naturalnie mniej wiedzą, mogliby być nauczycielami starszych i więcej wiedzących?” (akapit 1). Wytlumacz tę pozorną przeciwstawność w świetle przeczytanego tekstu. (5)

Choć na pozór mogłoby się wydawać, że tylko starsi mogą przekazywać mądrość młodszym, okazuje się, że może też być odwrotnie. Wystarczy spojrzeć na to z szerszej perspektywy, ukazując i obalając trzy ukryte w tym pytaniu założenia i przekonania. Bo przecież, ...

1. ... przedmiotem nauki może być nie tylko wiedza, ale też umiejętności.
 2. ... ludzie starsi nie zawsze wiedzą więcej niż młodzi.
 3. ... słowo nauczać ma szerokie znaczenie i może też znaczyć „zainspirować”.
- itp.

5. „[...] Wielu dorosłych po przewartościowaniu swojego życia odrzuca schematy narzucane przez społeczeństwo i, przeżywając drugą młodość, wraca do autentyczności adolescencji” (akapit 5). Co oznacza ta wypowiedź w kontekście przeczytanego artykułu? Udziel odpowiedzi w kilku zdaniach. (5)

Refleksje typu:

- Często ludzie starsi w kontaktach z młodymi, widząc u nich takie cechy jak spontaniczność, wiara, odwaga, werwa, pasja, radość (akapit 2 i akapit 4), chcą się nimi „zarazić” i w ten sposób zbuntować się przeciwko skostniałym formom myślenia i zachowania, które przez lata stały się rzeczywistością ich dorosłego życia.
- Dzięki temu pozytywnemu impulsowi czują oni przypływ nowych sił witalnych i na nowo zaczynają przeżywać świat w sposób bardziej intensywny, autentyczny i otwarty. Pozwala im to wrócić do zapomnianej młodości, a jednocześnie jeszcze lepiej zrozumieć i bardziej docenić młodych ludzi.
- W kontekście przeczytanego artykułu wypowiedź ta pokazuje, jak cenne pod wieloma względami jest towarzystwo młodych ludzi dla ludzi starszych. Także jak cenna jest taka inicjatywa, dzięki której dwa różne pokolenia mogą sobie w ten sposób pomagać i wzajemnie się wzbogacać.
- itp.

6. Co oznacza w przeczytanym tekście „**sztuka dawania i brania**”, i dlaczego – twoim zdaniem – jest ona nazwana przez autora „**najpiękniejszą ze sztuk**”? (śródtytuł). (5)

Refleksje typu:

- „Sztuka dawania i brania” odnosi się do komunikacji interpersonalnej i jest podstawą każdej relacji i związku.
- W naszych relacjach z otoczeniem nieustannie następuje wielopłaszczyznowa wymiana: raz coś dajemy, raz otrzymujemy. Im harmonijniej przebiega ten proces, tym lepsza jest relacja.
- Zdarza się, że ktoś chce tylko brać, nie dając nic z siebie, co może prowadzić do zaburzonej relacji. Podobno to, co dajemy, wraca do nas, jak w przysłowiu „co zasiejesz, to zbierzesz.”
- W przeczytanym tekście jest mowa o wspaniałej symbiotycznej relacji między dwoma pokoleniami, które mimo różnicy wieku potrafią tak dobrze na siebie wpływać. Moim zdaniem autor nazywa „sztukę dawania i brania” najpiękniejszą ze sztuk, ponieważ określa ona nasze relacje międzyludzkie, które, choć nie zawsze proste i łatwe, są podstawą jakości naszego życia i dlatego warto je twórczo rozwijać i umacniać.
- itp.

Część II (30/100)

Płynna wypowiedź na temat, przy użyciu około 100 słów

„Młodzi ludzie dzięki swojemu emocjonalnemu wdziękowi, kompetencjom cyfrowym i szerokiemu zakresowi współczesnego słownictwa mogą być doskonałymi ekspertami ds. rzeczywistości” (akapit 9).

Czy zgadzasz się z tym stwierdzeniem, czy nie? Odpowiedź swoją uzasadnij, używając około 100 słów.

Refleksje typu:

TAK, ZGADZAM SIĘ

- Ponieważ młodzi nadążają za szybko zmieniającą się rzeczywistością.
- Posiadają świeży umysł, zdolny do abstrakcyjnego myślenia.
- itp.

NIE, NIE ZGADZAM SIĘ

- Owszem młodzi są spontaniczni, mają pewne techniczne umiejętności i znają współczesne modne słownictwo, ale to nie wystarczy, żeby mogli w pełni panować nad rzeczywistością, bo brakuje im doświadczenia życiowego i dojrzałości.
- itp.

Część III (40/100)

Czytelnie napisane wypracowanie na temat, przy użyciu około 300 słów, w którym treść przekazana jest w sposób przejrzysty, spójny i w miarę płynny

Napisz wypracowanie na jeden z poniższych tematów, używając około 300 słów:

1. Co dla ciebie znaczy sukces?

Refleksje typu:

- Słyszysz się, że sukces jest czymś pożądanym i wartościowym, do czego należy dążyć za wszelką cenę, nawet idąc po trupach. Czy warto zapłacić za sukces każdą cenę? Czy rzeczywiście on przesądza o wartości człowieka?
- Sukces dla każdego ma trochę inne znaczenie. Mogą to być bardzo różne rzeczy, przez jednych uznawane za drobiazg, dla innych mające „rozmiar góry”. Sukces może być związany z jakimś wydarzeniem lub postrzegany jako ogólna ocena działań danego człowieka.
- Dla jednych będzie to świetne stanowisko w firmie; dla drugich – własna firma.

- Dla jednych dokonanie odkrycia naukowego na miarę światową; dla drugich – pokonanie strachu przed wodą i nauka pływania.
- Dla jednych przebiegnięcie maratonu; dla drugich – samodzielne zrobienie dwóch kroków po wypadku.
- Bywa tak, że jesteśmy zajęci osiągnięciem celów, które nie są nasze. Zostaliśmy zaprogramowani przez rodziców, nauczycieli i otoczenie do realizowania ich celów i wydaje nam się, że życie polega na spełnianiu czyichś oczekiwań. Christopher Morley powiedział: „Jeden jest tylko sukces – być w stanie spędzić życie na swój sposób” .
- Warto się zastanowić, do jakiego sukcesu dążymy i jaką płacimy za niego cenę. Co on dla nas znaczy? Czy daje nam wolność, radość i poczucie spełnienia?
- itp.

ALBO

2. Nie ubiór zdoła człowieka, ale jak cię widzą, tak cię piszą.

Czy i do jakiego stopnia możemy formułować trafne osądy na temat ludzi na podstawie ubrań, które noszą? Rozważ argumenty za i przeciw oraz podaj własny punkt widzenia.

TAK, MOŻEMY FORMUŁOWAĆ TRAFNE OSĄDY NA PODSTAWIE UBRAŃ

- *Czy to się nam podoba, czy nie, wszyscy jesteśmy osądzani i sami osądzamy innych na podstawie ubrań i wyglądu zewnętrznego.*
- *Styl i schludność ubrania oraz higiena osobista i fryzura są naszą wizytówką.*
- *Wygląd jest bardzo ważną sprawą nie tylko dla kobiet.*
- *Swoim strojem ludzie często wyrażają przynależność do pewnej grupy, co daje im poczucie tożsamości i zwiększa pewność siebie.*
- *Łatwiej ufamy ludziom w mundurach i ubraniach zawodowych (np. policjantom).*
- itp.

NIE, NIE MOŻEMY FORMUŁOWAĆ TRAFNYCH OSĄDÓW NA PODSTAWIE UBRAŃ

- *Ubrania nie są częścią osobowości.*
- *Służą one jedynie jako okrycie przed zimnem.*
- *Trafnie możemy ocenić osobę dopiero po bliższym jej poznaniu.*
- itp.

